

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de hotărâre a Comisiei Electorale Centrale
„Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la statutul și activitatea reprezentantului
concurrentului electoral”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Comisia Electorală Centrală - în calitate de organ specializat în domeniul electoral și în temeiul 25 lit. c) și art. 69 alin. (3) din Codul electoral nr. 325/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 426-427, art. 770).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Prin Decretul nr. 744-IX din 21 decembrie 2022 (publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 426-427 la data de 23 decembrie 2022), Președintele Republicii Moldova a promulgat Legea nr. 325/2022 pentru adoptarea Codului electoral. Potrivit art. 244 alin. (1), noul Cod electoral a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2023. Astfel, elaborarea, și aprobarea unui nou regulament care să reglementeze activitatea reprezentanților concurenților electorali sau participanților la referendum se bazează în special pe necesitatea aducerii în concordanță a dispozițiilor regulamentare cu noile prevederi legale. Potrivit art. 244 alin. (3) din Codul electoral nr. 325/2022, Comisia Electorală Centrală, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod, va adopta actele normative necesare pentru organizarea și desfășurarea alegerilor. Astfel, organul electoral are obligația să adopte și să revizuiască toate regulamentele și instrucțiunile sale. În vederea respectării termenului legal impus de legiuitor, a fost emisă Dispoziția președintelui CEC nr. 79-a din 29 decembrie 2022, prin care a fost aprobat Planul de acțiuni privind elaborarea și ajustarea cadrului normativ de reglementare a activității Comisiei Electorale Centrale și procedurilor electorale. Comisia Electorală Centrală, în calitate de organ specializat în domeniul electoral, asigură buna organizare și desfășurare a alegerilor și a tuturor proceselor aferente, în conformitate cu atribuțiile prevăzute de Codul electoral.
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu cea a Uniunii Europene
Nu este necesitate.
4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Proiectul de hotărâre cuprinde două puncte: 1. Primul punct se referă la aprobarea Regulamentului cu privire la statutul și activitatea reprezentantului concurrentului electoral, conform anexei. Regulamentul cu privire la activitatea reprezentanților concurenților electorali, este grupat în șase capitole și 3 anexe, după cum urmează: 1. Capitolul 1 „Dispoziții generale” – conține în special norme prin care se detaliază subiecții cu dreptul de a desemna reprezentanți în alegeri. Potrivit art. 69 din Codul electoral nr. 325/2022, concurenții electorali au dreptul să-și desemneze reprezentanți în organele electorale. Totuși, atragem atenția că în condițiile art. 1 din același cod, calitatea de concurrent electoral este recunoscută inclusiv și candidatului de pe listă. Respectiv, prin proiectul de regulament se

concretizează că doar partidele politice/blocurile electorale înregistrate în calitate de concurenți electorali, candidații independenți și participanții la referendum pot desemna reprezentanți.

Totodată, în dispoziții generale se stabilește principiul „asimilării în drepturi ale participanților la referendum cu cele ale concurenților electorali”, ori art. 69 din Codul electoral nr. 325/2022, operează doar cu noțiunea de „concurrent electoral”. Respectiv, la pct. 9 se stabilește expres că „prevederile prezentului regulament se aplică în mod corespunzător tuturor subiecților indicați în pct. 3 și 4”, adică inclusiv „participanților la referendum”.

2. Capitolul II „*Statutul reprezentantului concurentului electoral*” – conține norme care desfășoară condițiile pe care trebuie să le întrunească o persoană care urmează a fi desemnată în calitate de reprezentant al concurentului electoral/participantului la referendum. Mai mult, la acest capitol sunt enumerate expres și situațiile de incompatibilitate a statutului de reprezentant.

Acesta prevede în special, modalitatea de înregistrare în calitate de reprezentant, cazurile în care este considerată incompatibilitatea cu statutul de reprezentant. De asemenea sunt incluse și drepturile și obligațiile reprezentanților, precum și altele.

3. Capitolul III „*Confirmarea reprezentantului concurentului electoral*” – stabilește procedura de prezentare a actelor necesare pentru confirmarea în calitate de reprezentant al concurentului electoral/participantului la referendum, procedura de examinare și respectiv adoptarea de către organul electoral a hotărârii de confirmare. Prin proiectul de regulament se propune o nouă anexă (care nu se regăsește în regulamentul în vigoare) și anume o declarație pe proprie răspundere privind lipsa incompatibilităților stabilite la pct. 11. Reținem că semnarea unei declarații va disciplina subiecții cu dreptul de a desemna reprezentanți în organele electorale și totodată va ușura procedura de examinare a setului de documente.

4. Capitolul IV „*Drepturile, obligațiile și restricțiile reprezentantului concurentului electoral*” – capitolul respectiv vine să detalieze norma stabilită la art. 69 alin. (3) din Codul electoral nr. 325/2022 care prevede că „alte drepturi și obligații ale reprezentanților concurenților electorali” se stabilesc prin regulament. O aspect nou pentru prezentul proiect ține de posibilitatea alternativă a concurentului electoral de a stabili pentru reprezentantul său o limită de împuternicire, acordând acestuia doar anumite drepturi din cele specificate la pct. 23 sau anumite excepții. Menționăm că, prin această „limită de împuternicire” se vor evita situațiile de rea-credință din partea reprezentanților și abuzurile de drept care pot apărea în practică.

5. Capitolul V „*Remunerarea activității desfășurate de reprezentant*” – capitolul dat conține prevederi noi pentru legislația electorală, care nu sunt în regulamentul în vigoare și au drept scop stabilirea unei proceduri de remunerare a activității reprezentantului.

6. Capitolul VI „*Încetarea calității de reprezentant în cadrul organelor electorale. Răspunderea juridică*” – stabilește în special situațiile de încetare a calității de reprezentant.

Proiectul de regulament conține și trei anexe:

a) Anexa nr. 1 reprezintă formularul „Demersului privind confirmarea reprezentantului concurentului electoral/participantului la referendum”. O noutate pentru acest model de declarație este instituirea obligației de a indica expres datele de contact ale persoanei desemnate în calitate de reprezentant. Alternativ, subiectul cu dreptul de a desemna reprezentanți în organele electorale poate anexa la demers un act de împuternicire (conform modelului dat) prin care să stabilească expres drepturile reprezentantului.

b) Anexa nr. 2 reprezintă modelul „Declarației pe propria răspundere despre lipsa incompatibilităților prevăzute la pct. 11”;

c) Anexa nr. 3 reprezintă modelul legitimației eliberate reprezentantului după confirmare de către organul electoral.

2. Cel de-al doilea punct se referă la publicarea hotărârii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale așa cum prevede art. 32 alin. (5) din Codul electoral nr. 325/2022.

De asemenea, potrivit art. 32 alin. (3) din același cod, hotărârile Comisiei Electorale Centrale cu caracter normativ intră în vigoare conform prevederilor art. 56 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. De menționat că hotărârea respectivă va intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau, potrivit art. 56 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, prin derogare de la regula generală stabilită la alin. (1) din același articol, intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată în cazul în care se urmărește protecția drepturilor fundamentale ale omului sau dacă există alte circumstanțe obiective.

Prin urmare, reținem că aprobarea și intrarea în vigoare a noului regulament este prioritară în condițiile în care proiectul regulamentului urmărește protecția și exercitarea în bune condiții a unui drept fundamental „dreptul de a fi ales”.

Mai mult, anul 2023 este unul „electoral” fiind prognozate alegerile locale generale ordinare „fie în ultima duminică ale lunii octombrie, fie ale primei duminici ale lunii noiembrie”. Atragem atenția că viitorul scrutin va fi primul care se va organiza și desfășura în condițiile unui nou Cod electoral. Astfel intrarea în vigoare ale prezentului regulament este necesară și pentru a oferi subiecților implicați în alegeri timp necesar pentru asimilarea cu noile prevederi și aplicarea practică a acestora (eventual organizarea de seminare de instruire pentru subiecții dați).

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor actului normativ propus spre aprobare nu implică cheltuieli financiare suplimentare celor planificate.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Până la adoptarea prezentei hotărâri trebuie abrogat „Regulamentul cu privire la activitatea reprezentanților cu drept de vot consultativ ai concurenților electorali, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 383/2006, cu modificările ulterioare.

7. Avizarea și consultarea publică

La data de 31 martie 2023, pe pagina web oficială a Comisiei a fost plasat anunțul privind inițierea elaborării unor proiecte de hotărâri pentru aprobarea/modificarea regulamentelor și instrucțiunilor Comisiei Electorale Centrale, inclusiv a regulamentului ce are ca obiect de reglementare activitatea reprezentanților concurenților electorali (nr. 2 din tabelul proiectelor de hotărâri):

(link:https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/anunt_elaborarea_hot%C4%83r%C3%A2ri_%200aprilie.pdf).

Informații vizavi de avizarea și consultarea publică a proiectului de hotărâre se regăsește pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale www.cec.md, la compartimentul „Cadrul normativ”, rubrica „Transparența decizională”, subrubrica „Procesul decizional”, poziția nr. 16 (anul 2023).

8. Constatările expertizei anticorupție

Vor fi incluse după efectuarea expertizei.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Nu este necesitate.

10. Constatările expertizei juridice

Vor fi incluse după efectuarea expertizei.
--

11. Constatările altor expertize

Vor fi incluse ulterior, dacă vor fi efectuate.
